

DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

- materiały informacyjno-edukacyjne, cz. 3

Koordinator ds. dostępności w kontekście NGO

Polska ratyfikowała Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w 2012 roku. Akty prawne wdrażające jej zapisy dotyczące dostępności uchwalono w 2019 roku, tj. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696) oraz ustawa z 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Do niedawna obowiązujące w Polsce rozwiązania systemowe w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami koncentrowały się głównie na podmiotach publicznych. Nie podejmowano na szeroką skalę działań wspierających organizacje pozarządowe w zakresie wdrażania zasad dostępności. Równocześnie wiele NGO nie miało świadomości, że w niektórych przypadkach mają określone obowiązki, by zapewniać dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami na podobnych zasadach jak podmioty publiczne. Ważne, by organizacje reprezentujące trzeci sektor postrzegały nowe zasady zapewnienia dostępności nie tylko jako zestaw powinności, lecz zabiegały o ich stosowanie.

Dostępność jest ciągłym procesem. Osiągnięcie celu zakładającego zapewnienie 100 % dostępności jest trudne. Należy podejmować określone działania i krok po kroku realizować poszczególne cele w danym zakresie. Warto rozpocząć od zwiększenia świadomości i zrozumienia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, a następnie konsekwentnie wprowadzać zmiany. Dostępność jest procesem, który dotyczy całego społeczeństwa.

Warto rozumieć ją szerzej, niż tylko zapewnienie dostępności osobom z niepełnosprawnościami, czy seniorom.

Część podmiotów publicznych jest zobowiązana do wyznaczenia koordynatora dostępności w swoich strukturach. Zgodnie z art. 14 Uzd są to organy administracji rządowej i samorządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały. O tym, czy w danym podmiocie należy wyznaczyć koordynatora, decyduje więc analiza treści art. 14 Ustawy. Koordynator powinien być opiekunem dostępności i rzecznikiem rozwiązań na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami oraz ułatwiać kontakt i dostęp do usług świadczonych przez dany podmiot publiczny. Mimo, że organizacje pozarządowe nie są zobligowane do wyznaczania takiej osoby w obrębie organizacji, to warto korzystać z wytycznych, jakimi kierują się koordynatorzy ds. dostępności. Może to znacznie ułatwić proces wdrażania poszczególnych zasad wyznaczonych w Ustawie.

Najważniejszym obszarem działalności merytorycznej koordynatora jest wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez podmiot, dla którego pełni tę funkcję. Wiąże się to z poznaniem i zrozumieniem sposobów funkcjonowania tych osób, czyli ich interakcji z otoczeniem zewnętrznym. Przykładem mogą być szklane drzwi, które będą przeszkodą dla osoby słabowidzącej. Biorąc pod uwagę zadania jakie wykonywać ma koordynator ds. dostępności, powinna być to osoba empatyczna, komunikatywna, otwarta na innych, a także zmotywowana do poznawania i wdrażania dostępności. Najlepiej, jeśli funkcję tę pełni osoba, która zna urząd/organizację i wie w których obszarach są braki lub konieczność zmian, w celu dostosowania do wymagań ustawowych.

Koordynator musi przygotować plan działań na rzecz poprawy dostępności podmiotu publicznego. Następnie powinien brać udział we wdrożeniu tego planu i dbać o utrzymanie dostępności na odpowiednim poziomie. Opracowanie takiego planu jest zadaniem wielowymiarowym. Aby ułatwić pracę koordynatorów do spraw dostępności ministerstwo

przygotowało stronę, gdzie znajdują się konkretne wskazówki, czyli baza wiedzy w formie poradników, filmów. Dostępna jest ona w poniższym linku: [ABC koordynatora - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(funduszeuropejskie.gov.pl\)](#).

Źródło: gov.pl

Jednym z elementów jest tzw. *Niezbędnik Koordynatora Dostępności*. To zbiór najważniejszych informacji o dostępności, którego opracowanie współfinansowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w projekcie: "SUCCESSIBILITY zapewnienie koordynacji rządowego programu Dostępność Plus". Celem publikacji jest wsparcie działań koordynatora, czyli ułatwienie planowania, realizacji zadań i monitorowania dostępności na takim poziomie, który zagwarantuje równy udział w życiu społecznym wszystkim obywatelom. Oprócz wskazówek, konkretnych przykładów czy tabel, zawarto w nim także linki odsyłające do bardziej szczegółowych informacji na dane tematy.

Zawarte w *Niezbędniku Koordynatora Dostępności* informacje mogą być użyteczne także dla organizacji pozarządowych czy firm prywatnych. Rozsądne działania w zakresie dostępności poprawiają funkcjonowanie organizacji w obszarze zasobów ludzkich i są elementem budowania społecznej odpowiedzialności biznesu.